

Suunnistaminen peukalokompassilla

Peukalokompasseissa on eroa

Pyörivä neularasia

Kiinteä neularasia,
Vain neula pyörii.
Eikä mitään ylimääräisiä
merkintöjä. Vain tuo
musta suuntaviiva levyn
reunassa.

Pyörivällä neularasialla varustetulla peukalokompassia käytetään samoin kuin levykompassia. Liian usein suunnistaja tarkistaa vain, että neula on hahlossa ja etenee kauas kunnes ei enää tiedä missä on.

Kiinteä neularasiainen kompassilla kartta pidetään pohjois-suunnassa pelkän pohjoisneulan ja kartan pohjoisviivojen avulla. Samalla verrataan hieman useammin karttaa ja maastoa, jotta tiedetään missä mennään. Pysyy paremmin kartalla. Ja eksyy ehkä harvemmin.

Kartan pohjoissuunta ja suunnistajan etenemissuunta

Tavallisesti olemme tottuneet katsomaan karttaa maantiedonluokassa ja lehdissä siten, että karttapohjoinen on aina ylhäällä.

Tässä esityksessä alhaalta ylöspäin on suunnistajan etenemissuunta.

Näet suunnistaessasi kartassa kuvauksen maastosta, joka on edessäsi sekä vasemmalla ja oikealle puolella reitistäsi. Ja ympärilläsi on sama maasto livenä. (*1)

Alkuun voi tuntua hankalalta pitää kartta oikeassa asennossa, mutta kun siihen tottuu, niin kiinteärasiaisen kompassin käyttö on todella nopeaa ja yksinkertaista. Olen opettanut kesän ensimmäisellä suunnistuskoulun maastoharjoituksessa 90 minuutin aikana kahdelle ensikertalaiselle peukalokompassin käytön muun suunnistusopastuksen ohessa.

Suunnan otto kompassilla (kiinteä neularasia)

Peukalokompassia käytettäessä kartta taitetaan käteen siten, taitos tulee kämmenessä peukalon hankaan ja peukalokompassin suuntareuna tulee noin sentin päähän kuljettavasta osuudesta. Kartta ja kompassi on koko ajan samassa kädessä.

A4-kartalle riittää yksi taitos ;silloin näet kartasta myös jotain tekstiä tai ainakin rasti-numerot, jotta tiedät missä on pohjoinen. Pidä kartta ja kompassi suoraan vatsasi edessä ja molemmat vielä vaakatasossa, jotta neula pääsee liikkumaan vapaasti.

Oikea etenemissuunta löytyy kun käännyt siten, että neulan punainen pohjoispää osoittaa karttapohjoista. Huomioi kartan mustat pohjoisviivat. Ne auttavat neulan suuntaamisessa.

Etenemissuunta on nyt kompassin "suuntareunassa".

Ei muuta pyörittämistä. Siinä on koko suunnan otto!

Viereisessä kuvassa rastilta 6 rastille 7. Suunta on tässä kohti etelää, koska kartan teksti on väärinpäin.

Edetessäsi tarkista ajoittain, että kartta on oikeassa suunnassa (neula on pohjoisviivojen suuntaisesti) ja missä menet kartalla. Ja jatka taas valitsemaasi suuntaan. Vertaa karttaa ja maastoa.

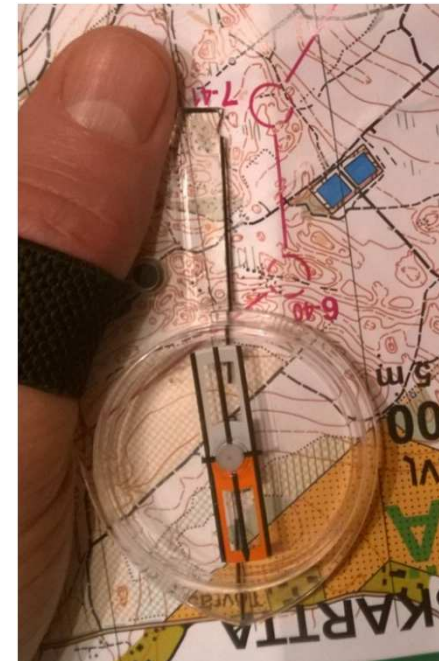
Kun kartta on suunnattuna pohjoisasentoon, niin se on kaikilla rastiväleillä samassa Pohjoissuunnassa. Suunnistaja kulkee rastivälit

valitsemiensa reittivalintojen suuntaan. Muita ilmansuuntia ei siellä metsässä mietitä.

Rastilta lähdetessä tehdään ensin suunnitelma = rastiväli jaetaan hallittaviin osiin siten,

että on selvät tunnistettavat välipisteet, joiden kautta edetään rastille. Matkalla tulee siis pieniä

suunnanmuutoksia. Ja ne on helppo tehdä tällaisella kompassilla, kun ei tarvitse muuta kuin: 1) taittaa hieman karttaa, 2) Asettaa kompassi reitin viereen 3) kääntyä siten, että kompassineula on pohjoissuunnassa ja 4) edetä karttaa ja maastoa vertaillen.

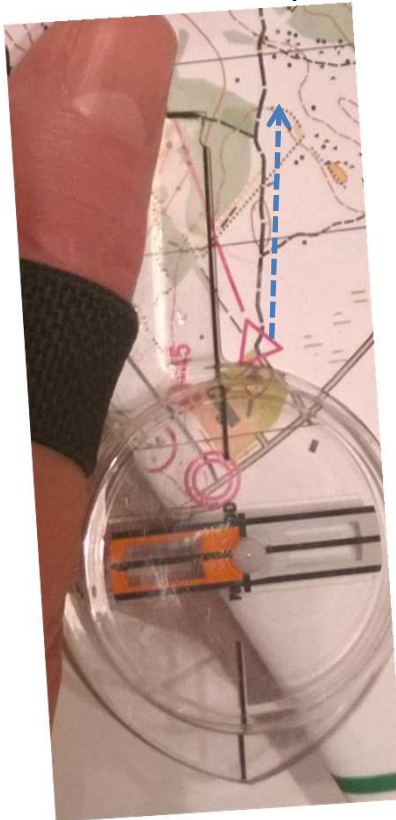
Rastivälin kulkeminen

Kartta etelä –pohjoinen suunnassa

Tehdään reittivalinta:

1. Ensimmäinen oikealla olevaa polkua pitkin tiheikön takarajalle

2. Siitä sitten suunnalla rastille

Taita kartta, aseta kompassi,

Käänny niin että kompassineula on

pohjoisviivojen suuntaisesti. Etene

- Vasemmalla on tiheikkö
- Oikealla tulee ajoura stoppariksi
- Rastin kohdalla alkaa hidastava maasto (vihreät pystyviivat kartalla) =harvennetut puut maassa

Pidä kartta pohjoissuunnassa. Etene polkua pitkin.

Polku on allasi samassa suunnassa kuin kartassa.

Ensimmäinen erkaneva polku lähtee oikealle,

toinen tiheikköön vasemmalle. Tulet tiheikön takareunan kohdalle

Ykköselle tultiin. Tarkista koodi ja leimaa Emit-kortti

Reittivalinta kakkoselle: (taita kartta osuuksittain sen mukaisesti käteen ja kompassi kartan päälle)

Ensin kuljetaan katkoviivalla olevalle rajalinjalle (= katkoviivapolku ja kasvillisuuden raja)
Alkumatkalla on harvennettuja puita maassa. Rajalinjan ja tiheikön kulmaan on hyvä mennä. Rajalinja on stopparina vasemmalla ja tiheikkö oikealla

Sitten rajalinjaa
pitkin rastia kohti:
Taita kartta linjalla.
Aseta kompassi.
Käänny.

Etene.

Ja taas on kaikki
matkalla kohdallaan:

- Rajapyykki tiheikön jälkeen.
- Kuvioraja sen jälkeen oikealla puolella.
- Ja rasti on sen kohdalla vasemmalla puolella

Kolmoselle ensin rajalinjaa pitkin rajapyykille
ja sitten suunnalla rastille

OHO, kartta
ei ole oikeassa
suunnassa.
Meneekö liikaa
oikealle vai
vai vasemmalle?

No maastossa ei kuljeta pelkän kompassin suunnan mukaan, vaan tässäkin katsotaan, että rasti on mäen laen vasemmalla puolella ja kauempana kuin mäen laki. Voit siis nousta mäkeen laen vasemmalle puolelle ja edetä vähän matkaa jyrkänteiden juuria katsellen (rastimäärite: jyrkänteen juurella) Etäisyys mäen laelta on noin 100m. Jos menee liian pitkälle, niin maasto tulee tasaiseksi (korkeuskäyrät harvenee) ja sitten tulee jo tie vastaan. Jos menet tielle saakka, niin mene Heinilän talon tienhaaraan ja ota sieltä suunta tuolle jyrkännerastille. Aivan samalla tavalla kuin lähtisit rastilta